

„Soča“ izhaja vsak petek in velja pošti prejemanja ali v Gorici na dom došiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.46
Pol leta . . . . . „ 2.21
Četrt leta . . . . . „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „po-lanicah“ se plačuje za navadno tristop-no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah na Starom trgu in v Nanski ulici in v prodajalnici G. Likarja v Semeniških ulicah h. št. 10.

Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Via Mercato 12, naročnina pa opravištvu „Soče“, Via Seminario št. 10.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

Pri sosedu.

Goriška italijanska politična lista, katoliški in liberalno-židovski, se dokaj rada ozirata v sosednje kraljestvo ter nam prinašata iz njega raznih popisov in novic, ki se ujemajo z njihovim programom. Ker imamo tudi Slovenci, kakor oni, svoje brate v Italiji, menimo, da je tudi nam dovoljeno ozreti se nekoliko k sosedu ter sporočiti Slovincem v Avstriji, kako se godi našim krvnim bratom onkraj meje. V obliki dopisa iz Vidma podajemo jim danes, kar sledi.

Iz Vidna, 15. novembra 1888.

Šole v našem semenišči so se stoprav teh dni odprle, čemur pa ni se čuditi, ker tudi pozno končajo, navadno koncem julija ali pa začetkom avgusta. Počitnice tudi niso povsem proste, ampak dijaki imajo določene lekcije in naloge, mez katere so izpraševani začetkom nov ga šolskega leta. Vseh seminaristov boče okolo 250, med njimi kakih 80 bogoslovcev. Slovincem je vseh skupaj 18; bogoslovcev 5, ostali gimnazijalci. Pri nas kdor misli stopiti v duhovski stan, stopi takoj s prvim gimnazijskim razredom v semenišče in obleče črni talar. Gimnazija je privatna nadškofvska, neodvisna od države, in dobro urejena in vzdrževana, seveda samo za one, ki nameravajo postati duhovni, dasiravno vsi ne pridejo h koncu. V prvem razredu je letos četrto Slovincem. To je lepo, in tako naj bi bilo vsako leto.

Nam gre že težko za slovenske duhovce, zato pa videnska kurija pošilja laške v nekatere šibkeje slovenske občine, koje si tem potom, ne brez izdatnega vspeha, prizadeva popolnoma potujčiti. Za več je vasij, kjer se je pred nekoliko leti slovenski božja beseda razkladala, ki pa sedaj so primorane zajemati dušno hrano iz tuje furlanske posode. In vem celo za nekatere kaplane popolnoma zmožne naše slovenske, katerim se prepoveduje slovenskemu ljudstvu slovenski pridigovati; ne vem pa za gotovo, od katere strani, jeli od kurije, ali pa (bolj verjetno) od kakega svojeglavnega furlanskega župnika-monsignora (ali kar si bodi), ki se želi na kakov način proslaviti, in svoje furlansko narečje in kulturo (Bog nas je reši!) med Slovence razširiti. Bog mu človekoljubni

trud poplati, pa zraven mu še na dolgo ohrani zdravno pamet!

Tako nam slovenščina gine, žal! A drugače tudi ne more z lehka biti, dokler ne bodo Slovenci bolj skerbeli, da si domačih duhovnikov pripravijo. To ti je pa zopet težava. Beneški Slovenci sploh niso bogati. Dvanajst let v semenišči stane preveč novcev, in kar še le bolj straši, je neizogibna vojaščina, ki v najlepšem tiru tudi bogoslovcem pot p. eseka. Človek si misli, kaj ti bom trosil in trosil; nazadnje, ko se je nadjati konca in vspeha, cvo ti vraga — triletne vojaščine, in Bog ti ga vedi še kaj potem. Starišem srce vpade, otrok pa, mesto se vsesti za kujige, ostane pri lopati in motiki in poterpežljivo obdeluje domače gorice. In koliko lepih talentov ostane tako zakopanih!

Slovenci so se vedno, in se še odlikujejo po svoji bistrosti od Furlanov. V šolah so prvi, ali vsaj mej prvimi, in posebno laščine in latinščine se mnogo bolj izučijo nego Furlani; tudi za ostale predmete imajo precejšnjega veselja in zmožnosti in se v njih navadno med vsemi odlikujejo. K temu so še skromni in pridni, ter znajo ceniti dragocenost časa in požertovalne stroške in skrb svojih domačih. Kar se im pa mora nekoliko zameriti, je neznanje svojega jezika. Res, da priložnosti se je izučiti v šolah ni pri nas; slovenščina ne sme čez šolski prag. Ne govorim o gimnazijah, saj niti ne vedo ali so kje kakovi Slovenci na svete (u). Pa je ni niti v elementarnih šolah, postavljenih po slovenskih vaseh za slovenske otroke; ti ubogi revčeki morajo, proti najprvim pedagogičnim načelom in proti vsakej zdravi pameti, ne „per cognitum ad incognitum“ (po znanem do neznanega), ampak „per incognitum ad aliud incognitum“ (po neznanem do drugega neznanega) stopati; s kakovim vspehom, lahko pogodite, čestiti bralci.

Tukaj bi nam bilo potreba kakove „pro patre“; pri vas se ne godi gotovo tako slabo kričečim nerešencem. Sicer pa kdor ima pravo voljo, se more sam izučiti; in ta volja je neizogibno potrebna duhovnikom, kateri morajo pridigovati slovenski. Kako naj vau pridiguje novomašnik slovenski, potem ko je bil dvanajst, ali celo, z začetnimi šolami, šestnajst

let med Furlani? (V semenišči je prepovedano govoriti slovenski, sicer pa tudi furlanski.) Strašno bolé uha, ko se taki pridigarji poslušajo.

Za naprej pa se nadejamo boljega na to stran. Nekaj velja tudi prigovarjati in vzpodbujati. Oni „maestrucolo (?) di Tercimonte“, kakor se je baje nekdanj ljubeznjivi bratec „Corriere“ izrazil, je dobro o tem prepričan. Prepričati pa se more tudi on, ako mu ljubo in ako zna slovenski, iz zadnjih dveh ali treh koledarjev družbe sv. Mohora. Da pa bodo reči še bolj napredovale, bodemo skerbeli, da skupaj spravimo, kjer si bodi, nekoliko slovenske knjižnice. Morda bo šlo težko. Ako nam bo dovoljeno, potem se zaupno obrnemo k Slovincem s prošnjo, da nam blagovoljijo priteči na pomoč s kakovo dobro in primerno slovensko knjigo. Za sedaj dovolj!

Dopisi.

Iz Brj, 20. novembra. — Naše katol.-politično-narodno društvo „Slov. jez“ priredilo je minolo nedeljo 18. t. m. v Kozani — se vé da s pomočjo ondanjšnjega „Bralnega društva“ — lepo veselico. Udeležba je bila resnično velika; v začetku se je kazalo, da ne bo ljudi; a ko se je z umetnim pokanjem naznanil začetek veselice ter odprla se vrata veseličnega prostora, vsipali so se ljudje raznih stanov takó, da so napolnili obširno, za veselice zidano dvorano Jožefa pl. Reje. Došli so rodoljubi iz bližnjih in daljnih krajev — od Idrje do Soče, tudi Ljubljence in on Goričan so počastili veselico s svojimi navzočnostjo. Hvala jim! A ednega smo vendar le pogrešali, težavno pogrešali. Ta nena vzročnost je poparila navzoče ter dala povod raznim glosam. Neči šaljivec je rekel: G. predsednik, če hočete privabiti take gospode k veselici, morate sprojeti v „program“ godbo in ples; dokler bote napravljali veselice brez onih dodatkov, ne bote videli „tiste gospóde“ pri veselicah.

„Beseda“ se je vršila po naznanjenem sporedu izbornu. Kozanski pevovodja in njejev izvrstni pevski zbor so že dovolj znani ne samo na deželi, ampak

LISTEK.

MARTINOV.

(Šaljiva govoranca.)

Kako je to, da Martinovo ne praznujemo toliko v cerkvi, kolikor pri pogrnjeni mizi, in ne samo z jezikom, ampak da je praznuje jezik s prijaznim sodelovanjem zobovja, grla in želodca? Saj sv. Martin, kolikor mi je znano, ni bil sladkojedež ali gourmand, kakor bi rekli Francozi, in vinski kaplji in drugim pijačam ni bil Bog ve kako vdan, ampak bil je pošten, hraber vojak, ki se je posebno odlikoval po svoji milosrčnosti. Znano nam je namreč, da je celó svoj plašč prerezal ali pretrgal in podaril ga lep kes strganemu, mraza tresočemu se boječmu, da si je zaginil naga rebra, ki so mu zevala izpod capaste obleke. Dan danes bi seveda vojak in niti častnik ne — ne smel kaj takega storiti; pregrešil bi se hudo proti reglementu in pokoriti bi se moral za svojo milosrčnost najmanj par tednov v kosarnski temnici. Časi se spreminjajo; kar je bilo nekdanj čednost in krepost, je dan danes pregreha zoper reglement in tudi vojaški reglementi so podvrženi večnim spremembam, kakor vojaške puške, sukaje, gumbe in vsa druga vojaška oprava.

Toda naj se vernem zopet k svojemu prašanju, od kod prihaja, da ima Martinovo v naših krajih in menda tudi više proti severu za vse one, kateri ljubijo zlahno trtno solzico, tako vesel pomien in da je tako veselo praznujejo? Moje skromno menenje je, da ta ne vtegne biti svetnikova osebna zasluga, ampak da je pripisovati dobi, v katero pada njegov god,

Do 11. novembra prevé pri normalnih razmerah, dozori in se vsaj za silo ščisti grozdni sok v naših deželah ter postane celó po naših postavah — iz mošta vino. Od trgatve do 11. novembra velja v vinski kupčiji še moštna mera; — od trgatve do 11. novembra se plačuje moštni davek ali dac in ne še vinski; — od trgatve do 11. novembra traja otrošja doba grozdnega pridelka — v tej dobi se grozdni sok neprestano križi in joče v posodah, kakor mali otroci, peni se in kipi in bljuje, da ga moramo neprestano brisati, kakor... 11. novembra pa postane ta plemeniti sok — isker mladenič, barva mu začneja rumeniti ali svitlo rudeti, — a vsled tega zardevajo tudi lica in ušesa in pogostoma celó nosovi tistim, ki ga posebno slastno in obilno časté — in posameznikom šinja celó po njem modrost iz nosov, kolikor jim je preostaje ali primanjkuje v možganih.

Vino se začneja čistiti, — nasprotno se začneja po glavi mešati in bloditi tistim, ki ga napenjajo. — Vino dobiva svojo pravo moč; nasprotno omahuje glava in zapletajo se noge njegovim preiskrenim častilcem. Vino, kedar je dozorelo, dela iz navadnih ljudi, naj so kar koli, če se pričajo mnogo z njegovo literaturo, geometre (zemljemerce) in inženirje, ki merijo steze in poti in ceste od ene strani do druge in se včasih celó čez grape razpenjajo, da tudi te premerijo po visokosti in globokosti, da v svojej iskrenosti celó v grapah obtiče.

Čem bolj se bistri vino, tem večji učinek ima na človeški vid. Kdor se ga dobro nalezje, vidi vse po dvoje: dve solnci po dnevi, dve luni po noči, dve svetilnici, kder visi ena sama, da, vidi celó tako reči, katerih ni... Le, kar je posebno čudno, in česar celó učenjaki ne morejo zgruntati z svojo modrostjo, je to, da oko vinskega brata, ktero vi-

di vse druge po dvoje, ne vidi in ne iztakne ključavnice luknje. Tako vidimo pogostoma take vinske literate, vrnivše se po noči domov, kako vtikajo in vtikajo, pa le ne morejo vtakniti ključa, dokler ne pride kaka usmiljena duša ter jim odpre in pomaga vsaj do stopnjice, če ne dalje.

11. novembra postane torej iz mošta vino, iz otroka mladenič — junak, da, tak junak, da gorje tistemu, ki se meri z njim, in naj se le baha, kolikor hoče, da ga nese toliko in toliko — sledujč le obleži omagan pod mizo, če ne kje v kaki luži.

A kdor lepo ravna z njim, temu nigdar ne stori nič žalega; — nasprotno temu daje moč, če ga obhajajo slabosti, zdravje, če ga nadlegujejo bolezní, saj ga ni boljšega leka v nobeni lekarnici, kakor je poštena vinska kapljica — daje mu pogum v nevarnosti, tlačbo v žalosti in nezgodi, iskrenost v ljubezni, s kratka pošteno vino je najuniverzalniše med vsemi univerzalnimi sredstvi v obrambo proti vsemu zlu in v prospah vsega, kar sladi življenje; ono prav za prav daje pravo življenje.

Kakor v človeškem življenji polnoletnost, tako obhajamo torej po vsej pravici vselega srca prepovede in vriskaje prehod grozdnega soka iz mošta v — vino, obhajamo tako rekoč vinski god, koji pada na dan sv. Martina, tako da je prišel ta svetnik — ne da bi imel v tem oziru kako posebno zaalugo — čisto slučajno do te imenitnosti, da ga ves vinoljubni svet slavi dne 11. novembra.

To vprašanje bi bilo po tem takem temeljito rešeno in sicer s konkretnim odgovorom:

Praznujemo dan sv. Martina
Kot dan dozorenega vina;
V veselji še više smo vneti,
Ko e) nam polni sodi v kleti.

Težavniš se bo zdel marsikomu odgovor na

tudi v Gorici; zato ni mi treba hvaliti posameznih točkov; dovolj da rečem: Vse so izvršili z največjo natančnostjo, dasi so imeli za pripravljane prav kratke čas. Kaj takega more g. Hr. Volarič (skladatelj), ki je uglasbil za to veselico g. Podrieke pesem (krasno): „Slovenska dekleta“, pa njegov mešani pevski zbor. Slava jim! Deklamovalka „Rabeljskega jezera“ je ne le lepo govorila, natančno in glasno, ampak je tudi prav naravno z gibanjem spremljala vsak stavek, vsako besedo. Igra „Poštena deklica“, prav priležna krajem blizu mest naših, izvršila se je v splošno zadovoljnost. Stanovitna značajnost „poštene deklice“ slovenske (igrala častno znana deklica Pepica Reja) proti zvičajom Lahona in Nemškutacija dopadla je vsam poštenjakom. Škoda, da nimamo takih področnih, napake šibajočih iger kaj več na izbiri. Kritiki, spisujte nam takih rabljivih stvari! Po „besedi“, katero je g. govornik presvetli cesarici Elizabeti v čast posvetil, bila je prosti zabava s srečkanjem, petjem in napitnicami.

Za „Brisko Ciril-Metodovo podružnico“ dale so srečke čistega dohodka 4 gl. 50 kr. in prosta nabira med večerjo 7 gl. 60 kr., skupno 12 gl. 10 kr. Sreča hvala! Još „propatria“ ni propala. V rešnici je Kozana ugoden kraj za narodne veselice. Na zopetno videnje! Pozdravi so došli iz nemškega Aussee-a (telegram) in iz Gorice od „Sokola“. Na zdar!

Avče, 20. novembra. — V poslednji svoji številki povedala si, cenjena „Soča“, v dopisu iz Avče, kako sta v tej občini, ki uže štirinajst let ni imela javnega plesa, priredila, oziroma dovolila javni ples gospod župan in gospod vikar. V ponedeljek in torek pred sv. Martinom plesali so v Avčah občani in gornjani iz raznih duhovnjak po kanalskih hribih; v saboto in nedeljo po sv. Martinu plesala sta pa gospod župan in gospod vikar. Prim (visoki glas na pisok) jima je godel c. k. žandar, ki na višjo povelje šolske oblasti je prišel v Avče ter izpraševal in zapisoval vse, kar se je godilo v šoli 6. nov. t. l. Gospod vikar je priznal, da je otroke v šoli „štrepal“, ker so bili šli gledat ples proti zapovedi, katero jim je bil dal v šolski uri. Gospod župan je bil v takem strahu, da je bil žandarju ves čas vedno za petami. Izpraševanje je trpelo v saboto popoldne in zopet v nedeljo do štirih zvečer. Pri tej priliki hotel je baje županov svak nekoliko pomencati, da ni bilo tako hudo; ali žandar je bil izprašal njegovega otroka za v drugi hiši in tedaj je bilo mencevanje zastoj. Sploh se govori, da je velika sreča, ako ni tisti dan 6. nov. kateri otrok zašel; kajti prihajali so eden po ednem iz klopi pred ostrega sodnika in cvileajo malih otrok, ko so videli, da so na vrsti, in ko so vedeli, kaka sramota (posebno dekleta) jih čaka pred vsemi součenci, bilo je nekda tako, da bi se bil kamen omehčal, le rahločutno srce gospoda vzgojevalca ostalo je nepremakljivo. Pri rečenem izpraševanju morali so sleči Tino Zbogarjevo, katera je bila hudo tepena, da je žandar videl, kje se se poznala znamenja pretepanja.

Drugi godec gospodu županu in gospodu vikarju je prečastiti gospod Franc Vidic, dekan kanalski. Ta jima gode vedno kontrabas, to je nasprotuje vsemu, kar bi Avčani radi dosegli (da bi se namreč ustavilo po njih mnenji javno pohujšanje v občini), ter daje tako pogum gospodu županu in gospodu vikarju. Prečastiti gospod Vidic ni prepričan o Avških

drugo vprašanje, katero se mi danes prilično vsiluje. In to je: Zakaj nam v pratiki gos zazaamuje Martinovo?

Saj je bil vendar sv. Martin moškega spola in celo hraber vojak, — ko je gos pri vseh narodih in v vseh jezikih na svetu ženskega spola: gos, die Gans, Poes, la oča itd.

Jaz menim, da je prišel sv. Martin enako ponedolžnem do svojega grba, kakor je sploh nedolžen na tem, da veseljaki praznujejo njegov godovni dan tako, kakor ga ravnopravno praznujejo.

Gosica se zvali, bodi pod gosjo, raco, puro ali kokoško tam konec meseca marca ali aprila in še ni prav odvrгла jajčja lupine, že jame čvrsto brbljati. Ko nekoliko odrase, loti se z rumenim kljunom česati in lepotičiti se, bukati si otroško dlako; začeneja spreminjati toiletto; glas se jej tudi če dalje bolj razvija in kedar druga perutnina pohlevno čeberna po dvorišču, vtika se povsod vmes in nadgrkuje vse in draži ter hoče vse videti, vse stakniti in več znati, kot najstarejša kokoš.

Sredi poletja je gos uže dobro odrasla, život odeva jej navadno svitlo belo, leskeče se perje; ona je polnoživotna in ne potrebuje nobenih pridevkov iz Pariza, je uže po naravi lepo zaraščena od spredaj in zadej, tudi umetne moke — poudre de riza — jej ne treba, njen „toiat“ je bel ko frišno pali sneg, da lepši biti ne more. A gos tudi ve, da je lepa, lepo vzrasla in zato nosi po konci vrat, se ogleduje na desno in na levo in giba z životom ter si skrbno popravlja perjice, katero se je vtegnilo naviti ali razkodrati na glatko zlikanjem života.

pritožbah, vidi stvari vse drugače ter pripoveduje privatno (in najbrže tudi uradno), da v Avčah je vse lepo, vse prav, da ljudstvo je zadovoljno s tem; kar je, da samo eden neporednež nasprotuje obstoječi duhovski in svetni oblasti in da le ta si je pridobil nekaj privržencev, ki zanj rujejo, da v sedanjih osebnih razmerah ni kaj preminjati. Ko je prišel zadnjič iz Gorice, prinesel je seboj vest, da Avčani so propadli v vseh inštancijah. Kje je pobral to vest, ni znano; če pa je resnična, je gotovo največ on k temu pripomogel. Pisal je tudi na c. k. okrajno glavarstvo o tej zadevi v svojem smislu.

Ako bi imel gospod dekan odprta ušesa, slišal bi, da v enozredni ljudski šoli v Avčah se otroci ne le tepajo, ampak tudi pohujšujejo, da se jim pripovedujejo o postanku človeka take reči, ki se niti med odraslimi ljudmi ne govorijo, da so morali Avški nepokorneži (očeti in matero) svoje otroke pogosto tepsti radi pohujšljivih opisovanj glode na mučenje človeškega rodu, ki so jih otroci iz šole prinášali, da Avški občani sklepajo roko nad glavami, ko jim lastni otroci občitajo zakonsko življenje, katero, kakor pravijo, se jim je razlagalo v šoli, da Avčani so začeli obupovati, ko vidijo, da se pohujšanje in greh množijo od dne do dne, da mnogi si želijo smrt, da bi ne bili siljeni vleteti to volikansko zlo svoje občine, da pride do izredov, kaznij in nesreč, ako se občini kmalu ne pomore, da je hiša božja postala hram prepira, žaljenja in greha. To naj sporoči prečastiti gospod dekan šolski oblasti in slavnemu c. k. okrajnemu glavarstvu. Ali tega prečastiti gospod dekan ne stori, ker, kakor smo rekli, o tom ni prepričan. On meni, ne vemo zakaj, da Avške pritožbe izvirajo le iz seboritosti ali negativnosti enega ali k večjemu nekaterih mož. Prihodost bo učila, ali se moč gospod dekan, ali mi. Bog daj, da bi no bilo prepozno.

Avče, 19. nov. — Prinesla si, cenjena „Soča“, v zadnji številki iz Avče dva dopisa, koja sta se morda pisala v Avčah, kovala pa se nista niti v Avčah niti na Kanalskem. V teh dopisi napada g. dopisnik prav strastno in sarkastično mene in g. župana in sicer iz zgolj hudobnega namena, da bi oba, zlasti pa mene pred svetom javno počrnil ter osramotil. Toda tako grdo obrekovanje moram kar naravnost zavrniti. G. dopisnik mi očita in sicer indirektno, kakor da bi bil jaz z g. županom zaradi plesa v kakem porazunjenju; toda močno se moti, ako kaj takega misli. Res, da mi je g. župan naznanil željo Avških fantov gledé plesa, ni pa si vpal me prositi, da bi jaz ne nasprotoval, oziroma privolil, da bi smeli plesati, kajti dobro mu je znano, da s tako prošnjo pri meni nič ne opravi, ker me pozna ne le on, ampak cela občina kot hudega nasprotnika plesa. Zakaj da je pa vklub mojemu nasprotovanju dal dovoljenje za ples, ne morem razumeti; toliko se je izgovarjal, ko je bil naslednjo nedeljo pri meni, da je bil primoran k temu koraku. Mene pa je to nepremišljeno postopanje županovo močno užalilo ter veliko nevoljo v meni vzbudilo, in zato bi bil prav rad prednjo nedeljo glas pozdignil zoper ples, toda prisiljen sem bil iz pravičenega vzroka, kolikor pri sv. maši, toliko pri popoldanji službi božji, namečeno svarjenje pred plesom do nenavzočih plesalcev spustiti; pa saj bi bila tudi vsaka prošnja v tem oziru brez vspeha ostala, ako se pomisli, da je bil vže dan poprej tempelj in

Ta ke so — gosi v cvetu svoje dobe.

A ko gre proti jeseni, postajajo bolj šmerne, sitne, jezične, gagajo in klepečejo od jutra do večera in če jih kolikaj podražiš, se ihté in rožé, da bi ti kar skočile v oči.

Zato jih skrbna gospodinja vjame, zaklene v kurnik in tam jih pita in masti do svetega Martina. Ta je doba njihovih godnosti — za nož. Izpod noža na ražen, z razna na plošček, na ploščeku zopet pod nož in potem pod zob in tako dalje pot vsega mesa.

O sv. Martinu je torej gos taka, kakeršno hočejo imeti tisti, kateri ljubijo tolsto počenko, da jo lahko pošteno zalivajo s polnolletnim vinom.

Vidite torej, gospoda moja, kako se 11. novembra lepo vjema godno vino s tolsto gosko. Naravno torej, da si je lahkoživo človeštvo odbralo ta dan za skoro največji želoledni praznik v letu.

In mi, kateri dobro vemo, da je želoled ovi čudotvorni mlin, koji človeku neprenehoma življenje melje v žile od tistega trenutka, ko okorno de te na svet prikriči, do zadnjega zdihljeja, s katerim se utrujen trpin poslaja od materé zemlje, mi, kateri vemo, da, ko onkrat poneha mleti ta mlin, nam ne bo več mlet nobeden, mi so tudi vsako leto veselimo tega praktičnega praznika želeč iz dna srca:

Sv. Martin, o sv. Martin!
Priskrbi nam poštenih vin;
Zalivaj gos nam mnogo let,
Saj se ne mudi umreti!

altar dotičnemu maliku postavljen, ter da je bilo za druge potrebe obilo proskrbljeno. Da sem pa naslednjo nedeljo 11. t. m. v pridigi ples ostro grajal, ter fanta in dekleta, posebno pa zakonske, ki so se bili plesa udeležili, po dolžnosti ptkaral, o tom g. dopisnik popolnoma molči, čis da je prevozno po toči zvoniti. Tudi mi očita, da po plesu z županom ravno tako prijazen občujem, kakor poprej; pa tudi o tem je slabo podučen. Res, da je g. župan v nedeljo po plesu, kakor sem vže omenil, prišel v farovž, toda kot zgreven grešnik, ki prosi odpuščanje storjenega greha; zatorej ne morem umeti, kako odgovornost za ples nekako meni pripisuje.

Zdaj pa pride vrsta na šolske otroke, kateri so bili drugi dan po plesu kaznovani, zaprti, tepeni, da je bilo strah in groza; tudi ni majkalo mulc, čeravno niso pri nas prešičev še zaklali. To je bilo tako. V ponedeljek popoldne, na dan plesa, pridem v šolo in vprío g. učitelja prav lepo opominjam navzoče že odrasle otroke, naj ne hodijo k plesu, ter sem jim ob enem zažugal, da bodo drugi dan gotovo zaprti, in tudi tepeni, ako bi ne ubogali. Toda za man! Večina otrok bila je do trde noči pri godcih; zatorej so morali napovedano kazen dostati; bili so namreč zaprti od 11. ure do ene popoldne; švignil sem jih tudi parkrat kar na rahlem s šibico po dobro oboroženez hrbtu ali pa tudi po kille, tako da so otroci udarce bolj slišali nego občutili; dokoz temu, da so se potem smijali, ne pa tulili in jokali. To se je godilo ob 10. uri, brž ko sem došel v šolo; potem je bil eno uro korčanski nauk in ob eni uri popoldne so šli vsi veseli iz vojske domov, se vé da s plavimi mulcimi na ramah kot znamenji hude bitke, ktere je pa le g. dopisnik videl, med tem ko otroci o vseh takih znamenjih nič kaj ne vedó povedati, kar so tudi danes vprío kolega krajnega šol. sveta pritrtili; ravno to velja o tisti deklici, ki je bila vže blizu, da bi sklenila svoje mlado življenje zaradi prijetih udarcev; nihče ne vé za- njo; popraševal sem po tisti v šoli; ali vsaka deklica je odgovorila, da ni bila čisto nič bolna od tistozga časa, ko je bila kaznovana; tudi c. k. stražar jo je iskal po celi vasi, pa ni je mogel najti. Tako je prišel iz moje velik konj, kojega je napravil g. dopisnik, ki poslušá babjo čenče ter išče uže dolj časa priliko, svojo žold nad menoj izliti, kar je zdaj tudi storil, misleč, zdaj spravimo tička v kajho; pa močno se je revož opekol. Sram ga bodi, ki spravlja v javnost take reči, ktere se niso nikoli dogodile.

Tudi se g. dopisnik spodtika nad tom, ker na dan rojstva presvitlega cesarja ni bilo maše za cesarja, namreč za županovo hčer, ki je tisti dan na parah ležala; pa tudi v tej zadevi mu je bilo krivo sporočeno. G. dopisnik dokazuje, kakor da bi ne bilo slovesnosti za cesarja na dan njegovega rojstva mesec avgusta, pa ni res. Dne 18. avg. bila je tukaj slovesna sv. maša s streljanjem topov in prtkovanjem zvonov; dne 4. oktobra, to je na cesarjev god pa nismo imeli take slovesnosti niti letos niti druga leta in tudi po drugih duhovnijah se navadno cesarjev god ne oohuja slovesno razud pri farah. Vkljub temu povabim vsako leto na cesarjev god ljudstvo in posebno pa starešinstvo, naj pridejo k sv. maši, ter naj molijo za blagor presvitlega cesarja, kar sem tudi letos storil. Prigodilo pa se je, da je dne 2. oktobra umrla županova hči, ter je imela biti pokopana ravno na cesarjev god, kar se je tudi zgodilo; imel sem torej mašo v črni, mesto v beli barvi, kar bi sicer ne bil storil, ako bi ne bil drugi dan spet en mrlič za pogreb z mašo, kakor je tukaj navada; in ta čin mi je g. dopisnik kot veliko pregreho zapisal čis da nisem cesarju udan, ker sem imel na njegov god čino mašo, pri kateri se ne sme moliti za blagor cesarja.

Tudi mi očita g. dopisnik, da preveč računam za duh, opravila po ranjih, namreč po 16 celo po 19 glđ. Vprašam g. dopisnika, ali vé, koliko plačila smem trjati za duh, opravila? Ali je tisto po vseh mrtvih enako? Ali meni morda, da sem si ves žnesek 16 ali 19 glđ. — kar za se prihranil? Ker vidim, da me nekake nepoštenosti pri tirjanji šrole obdolžuje, naj sledi tukaj podroben račun in sicer le kar po r. Lahu.

Vikarju za tri pete maše z biljami in za eno tiho s pugebom in s štolo vred . . . . . glđ. 8:12
za spreved, ker je 1/4 ure dalšé od vasi . . . . . " 1:—
za nedoljški spomin . . . . . " 1:35
za prošnje posebej . . . . . " —:40
za 1 Kgr. 94 dgr., prodanih voščeniš sveč . . . . . " 3:30
cerkovniku za tiktatno zvonenje na dan . . . . .
pri dveh cerkvah . . . . . " 2:85
cerkvi za sveče pri trugi in katafalku . . . . . " 1:50
povcem za tri pete maše . . . . . " 1:50

vsega vkup . . . . . " 20: 2
torej še en gold. več, kakor je dopisnik navedel.

To v moje opravičenje; g. dopisnik naj se pa v prihodnjic do dobrega prepriča, predno take in enake reči priobčuje, s katerimi naj več le samega sebe sramoti.

JANEZ JUG, vikar.

(Dalje v Prilogi.)

Priloga k 47. številu „Soče.“

Avče, 20. novembra 1888. — Najprej sprejmi, cenjena „Soča“, najpresrečnejšo hvalo, da si priobčila moj zadnji dopis. Po vsej vaši slišal se je le eden glas, ko se je zvedelo, kaj je v „Soči“, namreč: „Bog mu povrni stoterokrat, kdor koli je to pisal“. Malo število „Soč“, ki zahaja v našo vas, bralo se je v soboto in v nedeljo neprenehoma. Kdor ne zna brati, prosil je druge, da so mu jo na glas brali. Vse je bilo zadovoljno, da so Avške pritožbe prišle na dan, in vsakdo je potrdil, da je vsa res in da niti ni vse povedano.

Dovoli pa tudi, draga „Soča“, da te opomnim na neki pogrešek. Moj izraz „god cesarjev“ popravila si na enem mestu z „rojstnim dnevom“; ali to ni prav. Pri njej pomeni god toliko kot imendan; bilo je torej na imendan cesarjev, namreč 4. oktobra, ko je ležala na parah županova hči, onega župana, ki je štiri tedne pozneje dal dovoljenje za javni ples, katerega nismo imeli že štirinajst let.

Gospoda vikarja je izpraševanje otrok po žandarji jako peklo. Da bi nemilruga nekoliko omehtal, postavil se je sam — obtoženec — za sodnika ter je vže v nedeljo 18. t. m. nad Avči vprilo svojega hvaležnega pokrovitelja prečastitega gospoda Franca Vidica, dekana kanalskega, vprašal nekatere otroke, ali jih je bolelo, ko jih je tepel. Nekateri otroci so razumeli vikarjevo željo ter so odgovorili, da jih ni bolelo; drugi so pa bolj mislili na prestano bolečino nego na pohlevne želje ter so odločno rekli, da jih je bolelo. Enako komedijo prouzročil je zatoženec v torek 20. nov. popoldne v tukajšnji šoli, kamor je peljal seboj Petra Žbogarja, ki je vikarjevo grehe na se vzel, in Matijo Kovatiča, podžupana. Mnogi boječi otroci si niso upali trditi vprilo komisije, da jih je bolelo, ko so bili tepeni, ter so pritrdili vikarjevi želji, da jih ni bolelo. Nekateri se pa niso bali, ampak so povedali vkljub komisije tako, kakor je bilo, da so jih namreč udarci močno boleli. Jako neprijetno bilo je obtožencu, ko mu je neka deklica v obraz rekla, da je imela tudi pet mulc in da jih je nosila tri ali štiri dni. Sicer pa to ni pri našem gospodu nič nenavadnega; ko je služboval drugod, n. pr. pri Sv. Luciji, potiskal je otroke celo pod svoj vzvišeni podič ter so se slišale enake pritožbe.

Iz Kanala, 20. novembra 1888. To ti je bil zadnji saboto in nedeljo šum, vriš in piš v našem sicer mirnem trgu; to so tekali od hiše do hiše, popraševali se, stiskali si glave, pravili si na ušesa, kaj je prinesla zadnja „Soča“, le kar trgali so si jo iz rok, ker vsak je hotel čitati in videti z lastnimi očmi, ali res tudi stoji črno na belem, o čemer ljudstvo že zdavno govori! Ko vse to mirno opazujem, zagledam od daleč č. g. dekana in poprašam mimogredočega moža: kam neki tako hiti naš sicer počasni in hladnokrvni g. fajmošter? Mož mi na to odgovori: „Tam le so mi povedali, da je bil g. dehan pri c. kr. okr. sodniku, in mu pokazal, da je še v cerkveni blagajnici ona obligacija, o kateri je bilo v zadnji „Soči“ govorjenje, in da je tudi prašal g. sodnika za svet, ali bi ne bilo prav in dobro, ko bi se proti „Soči“ napela tožba zaradi razžaljenja časti.“ Ko jaz te besede slišim — če se je res tako godilo sem si jaz mislil: g. dekan mojega zadnjega dopisa še razumel ni ali pa ga brzokone ni hotel razumeti.

Čemu je šel g. sodniku pravit, da je še v blagajnici cerkveni ona obligacija; saj v mojem zadnjem dopisu ni stalo, kakor da bi se bila ona obligacija zgubila ali celo zapravila ali da bi jo bil kedo pri dež. blagajnici uže dobil izplačano? Čemu toliko navideznega razdraženja in prisiljenega razžaljenja? Moj dopis le pravi, da se izžrebana obligacija ni še izplačala pri dež. blagajnici in da od 1. novembra 1885 od nje ne teko več obresti; to je vendar res, čemur ne more oporekati niti g. dekan. Cerkveno oskrbnništvo naj bi rajše priznalo svojo krivdo, in reklo: dobro je in srečni smo, da imamo še take duhovnjane, ki nas vsaj po toliko letih opozarjajo na našo dolžnost in zamudo, ter nam povedo, kaj imamo storiti, da naša cerkev ne bode trpela preveč škode in da bode mogla vsaj tekoče stroške pokriti in da ne bode treba čakati se sestavljenjem cerkvenih računov leta in leta. Jaz nikakor nisem hudomušen in le črnogledec, ki bi stikal le po napakah in pregrehan svojega bližnjega, zraven da bi pa ne priznal tudi njegovih lepih in dobrih lastnosti. Tako tudi rad njemog, da se je naše cerkveno oskrbnništvo v zadnjem času zelo poboljšalo, ker, kakor kaže njegov dnevnik, plačala se je zadnje dni še precejšnja svota na zastaranih dolgovi; le tega ne vem, ali so s to svoto plačani dolgovi uže potrjenih računov od l. 1884 in 1885, ali pa je bila ta svota odrajtana v drug namen. Naj pa že bode tako ali tako, prvi korak je storjen, in mene bode zelo veselilo, če je tudi moj zadnji dopis nekoliko spodreplil naše sicer počasno cerkveno oskrbnništvo.

S Krasa, 11. novembra. — Dandanes se vrše čudovite stvorbe ter zemlja si osupno zró v čaro dejni blesk slavoblenih životinj. Tudi jaz si štejem v dolžnost, seznaniti čitatelje ponižne „Soče“ z novo znajdbo neke sloveče osebe, ki je v necem zborovanju ponosno izjavila: „Kedor piše dopise, časnikom, ni domoljub“. Kaj misli o slovenskih uradnikih, ne vem. Ker se zavedam pravega domoljuba v mislih in v djanjih, me ne straši takšen klepet in menim, da tudi Vi, g. urednik, ne vzamete k srcu tako „avtonomične“ obsodbe, nego vsakokrat sprejmete in priobčite dopise, podpirane s fakti, kakoršen sledi.

Učiteljsko društvo za sežanski okraj proslavljalo bode v dan 18. novembra 40letno vladanje Nj. Veličanstva našega pre-vitlega cesarja F. J. I. s kaj mičam sporedom; pa ne se sy. mašo v solnčnem svitu, nego z ženo proslavljati Onega, ki iskreno ljubi vse svoje podložne in ki je več stanovom podelil blagodejni dnevni svet, še le ob 7. uri v noči, katero proslavo završi ples možno o tretjem petelinovem klicu.

Mnogo društev i občin na Goriškem, kakor tudi drugod na Slovenskem, je že proslavljalo 40letno vladanje Nj. Veličanstva po programih, ki so bili objavljeni v „Soči“ in drugih slov. listih, a med njimi največ takih, da so se proslavljanje začelo z božjo službo, in potem so sledili govori, deklamacije, petje, razne igre, a vmes je svicala g. d. ba — brez plesa. Ker so razna politična društva začela slavnosti z božjo službo ter opustila ples bi o bi za učitelje-odgovitelje našo mladino tem primrnejša takšna slavitov.

Proslavljali bi lahko 40letno vladanje zaščitnika in očeta novega šolstva na kateri svoj praznik, četrtak, se sv. mašo in potem naj bi sledil že objavljeni spored, — a brez plesa. To bi bila po dnevu stanu primerna slavitov Onega, ki je našemu šolstvu odločil „bodi dan“.

Svetni in duhovni učitelji, kateri vzgledno ne utrjujejo svojega pouka, bodo dresirali, pa njih trud obrodi malovreden sadek. Ker je sedanjí svet prešnjejn plesnega duha, tako se niso mogle tudi nekoje mlade uč. tolske moči, ki držé družvene vaje, ogniti nervoznega plesa, ki tačasno preganja bolesti i potem provzročuje žalostne revne čase.

Iz Dornberga, 17. novembra t. l. — Visoki dan 2. decembra trka nam na duri, in naše slavno starešinstvo ni še v proslavo 40letnice vladanja našega presvetlega cesarja ničesa ukrenilo. „Soča“ predlog o drevoredih menda zaspi, kajti za stvar se bolj brigajo taki, ki nimajo moči; a onis pé sladko spanje Naj mirno počivajo! — Tudi v Dornberga smo zvedeli željo Njegovega Veličanstva, da naj se namreč za svečanost o 40letnici ne ztroši denar za prazno veselice, in naj bi se raje obrnile iste svote v dobrodejne svrhe. No, možje, zdramite se ter privolite razdeliti med naša uboge primerno svoto; a drevoreda vendar ne zabite, kajti ta dajal vam bo o svojem času lepih d. bičkov, s katerimi polagoma plačate občinske dolgove, in ko se ogremnih doklad otresete, pomorete lahko svotej narodnej stvari! Videli bomo, kaj storite?!

Vinska letina je bila srednja, a nadejali se nismo, da bo vino kljub vsem n. zg. dam vendar tako dobro, kakor je. Kupci, sezite tedaj po poštenej kapljici!

Dornberška nasolbina v Afriki se lepo muož. Naša najlepša dekleta in mlajše matere so tam do i in „služjo“ denar. Mladi možje dobivajo „težko“ priložne krajarje iz Aleksandrije ter jih večinom devajo v denarice, iz katerih jih no morejo več potegniti, ter vesled tega „silno“ bogate. Zadnje čase so jeli tudi mladeniči seliti v Aleksandrovo mesto nabirat si gmotnoga in „duševnega“ blaga. Oh, dragi mi Dornberg, kam prideš, ako pojde tako naprej? Ali bi se temu peklenškemu breznu ne dala zapreti vrata? Kdor bi tu kaj pomogel, zaslužil bi si zlat venec!

Iz Kanala, 5. novembra. — (Dalje novopotrjenemu slav. starešinstvu na srce v blagor naši občini.) Naj bi se vsako delo, katero občina potrebuje, zanaprej dalo po priseženem cenilcu cenit, koliko namreč bi se za delo potrosilo; potem naj se razglasi, kdo bi hotel delo za manj, kakor je bilo ocenjeno, prevzeti; ne pak kakor so do sedaj, ko se je meni nič tbi nič vsako obč. delo med obč. očete razdelilo, da so potem računili, ko je bilo delo že storjeno. Ako imamo toliko denara v obč. blagajnici, naj se nam doklade odpuste, dokler denara ne bode konec. Za nič se ne silijo in okoli brez duše letajo za milo prosijo, naj se jim da glas, naj se v obč. instop volijo, ker ravno jim kaže kaj dobrega. Ravno tako naj se odda prižganje obč. svetilnikov na dražbi; kakšen red je dandanes v zadevi razsvetljave od tistega časa, od kar so zaradi nekaterih nevoščljivih občin-

skih očetov Lovrencu Angelu, potem ko je ta 16 let zaporedoma svetilnike brez nikakšne pritožbe prižgal, odvzeli? Sedaj je eden svetilnik uže ob 8 uri zvečer ugašen, drugi gori do ranega dne, tretji gori kakor bi umiral, zopet drugi gori kakor bi imel „Katzenjammer“, in sicer le zaradi tega, ker vsacih 3 dni drug človek svetilnike prižiga. Ali je to prav, da mora en občinski svetovalec zalogo obč. petrolija držati? ali je ta pravi red? Prav bi bilo, ako bi se naš g. župan potrudil in se pripeljal eden večer dol iz Grada in prepričal se osebno, kakšno svetlobo nam daje svetilnik pri vodnjaku, odkar so nam modri Salamoni mejo okoli vodnjaka nasadili, potem ko smo uže tako do grla med gojzdi. Kaj bi nam bilo stori-ti, ako bi nastal nagloma požar, česar nas Bog in sv. Florijan obvaruj, da bi vodo potrebovali, ker pri vodnjaku je tema kakor v breznu? Luč mora biti čisto pri vodnjaku. Se ve, da g. župan ne more brez seje veliko, ali vendar lahko kaj sam zaukaže tam, kjer se lahko z rokami nerednosti poprimejo.

Slavno starešinstvo naj bi blagovoljno vse te predloge, tudi te v prodaznji „Soči“, v zlato okvire dejalo in naj si jih razobesi v obč. uradu in pri prvi seji naj pred „temi enoglasno venito sanctum spiritum“ zapoje, da se bode kot posnemanja vredno imenovalo učenca modrega kralja Salamona.

V imenu nekaterih muž v okolici naše kanalske županije. Tat Quin.

Iz Kanala, 14. nov. — Dne 7. t. m. vršile so se volitve za občinsko starešinstvo, katero je razen dveh ostalo nespremenjeno. Sramotno je, da nekateri se niso upali drugače v starešinstvo priti, kakor s tem, da so vsakega volilca posebej pred občinsko hišo in na stopnicah ustavljali, žugali in prigovarjali mu, da so sami sebe na volilne listke zapisovali in že zapisane prečtovali, druge obrekovali itd. Z eno besedo rečeno, nikdo ni bil gospodar po svoji volji voliti; dobro jo je priprost volilec zadel, ko je na uprašanje, ali je šel volit, odgovoril: Bil sem sicer v občinski hiši, a ko sem videl, kake komedije se tam gajajo, in da ni mogoče nobenemu po svoji volji voliti, odšel sem, ne da bi bil volil, rad bi še nekateri volil, a še rajši nekateri lovil. Rad bi še nekaj zapisal, pa za zdaj naj bo; samo to bi bilo v prihodnje želeli, da bi bili nekateri v svojih dolžnostih bolj goreči in da bi se ne vtikali v stvari, pri katerih se jih lahko pogreša, ker pogrešala bi se z njimi ob enem marisktera zdražba in zmešnjava. Sapienti sat. (Kdor umeje, njemu zadostuje to.) Kako priznanje gre takim junakom, si, dragi čitatelji, lahko mislite.

Nekateri volilci Kanalskega okraja.

Iz Cerkna, 21. nov. — (V zadevi kongruie.) Opozarjam g. tovariše kaplane, kateri so bili dekretirani na 210 gl. in jim je po novi postavi plača zboljšana za 90 gl., naj pazijo, kako jim davčni uradi določujejo pristojbino od poboljška.

Kolikor mi znano, se nekateri davčni uradi prav vljudno obnašajo ter ponujajo še celo nam kaplanom samostojnost, da bi nam segli še niže v že tako medle-žepe.

Prejel sem od davkarije v K. kjer sem prej služboval plačilno povelje, v katerem se mi vkaže, naj plačam v 30 dneh 6 gl. 25 kr. pristojbine od poboljšanja kongruie, ako nočem, da mi pošljejo eksekutorja v hišo. Čudno se mi je zdelo, da bi moral kot kaplan plačati kakor župniki pristojbino od česeterih letnih dohodkov, oziroma poboljškov. Kdor išče, najde. Priskerbil sem si v plačilnem nalogu navedene postavbe; toda prečitavši tē, vedel sem toliko, kakor prej. Zadnje upanje bile so zdaj pristojbinske postavbe, in ko sem videl, kako jasne so v zadevah kaplanov, nisem vedel ali bi se smijal ali pa bi se jezil.

Opiraje se na minist. ukaz od 2. maja 1878 št. 10908, kateri ukazuje, da se kaplanom določuje pristojbina samo od treh letnih dohodkov, *) napravil sem priziv na finančno direkcijo v Trstu, katerega vgodno rešitev podajam tukaj tovarišem v porabo (sledí odlok v nemškem jeziku).

Prosim, blagovolite priobčiti ta dopis, ker vem, da je večina kolegov v tej zadevi v zadregi; res, da 3.75 kr. ni veliko, pa zakaj bi jih mi plačevali, ker še lahko v boljše porabijo, in financa kakor vlada nas že tako, kjer more pritisne. Z odličnim spoštovanjem. Vam udani.

F. RAZPET
kaplan.

*) Jednako določuje tudi § 18. e pristojbinske postavbe

Od Plavi 21. nov. — (V obrambo.) — Dopisnika iz Plavi v zadnji številki „Soče“ ne bo iskati v Plaveh, tako neumen ne bo noben Plavljanov, da bo sam po sebi mahal: ampak na bolj solnčni strani kakor so Plave. Zanesel ga je vihar zunanji in notranji v Gradec, da ni ne videl ne slišal dobro. Gradec mu je bil le pretveza, da bi si bil ohladil razburjeno srce na neki družini in neki osebi, kar mu slavno uredništvo ni dovolilo.

Družino lahko vsak ugaña, zato je treba, da se tukej le toliko odkrije resnica, kolikor je neobhodno potreba; dopisnik je postavil resnico ravno narobe. Ona družina ni delala r. g. vikarju nobenih težav, ona je marveč bila prisiljena braniti svojo čast in svoje dobre plačane pravice, ker je bila javno napadena in obrekovana, in to dvakrat. Ker ni dalo se porazumeti po mirni poti, kar se je dvakrat poskušalo, morala je družina pravico iskati si pri preč. kn. škof. ordinarijatu, kamor je bila tudi javno nakazana. Preč. ordinarijat je že junija l. 1887 družini prisodil njene pravice in javno zadoščenje. Ali družina je mirno čakala na oboje do današnjega dne iz prizanesljivosti do visoke starosti. Toliko v obrambo.

Politični razgled.

Državni zbor obravnjuje načrt. postave o kmečkem dedovanju. Nenavadno je to, da se predmet z obeh strani visoke zbornice stvarno razpravlja. Radi tega sprejete so se nekatere premembe prvotnega in odsekovega načrta, ki so bile nasvetovane nekaj z leve, nekaj z desne strani. — Odsek za vojaško postavo pretresa prav pridno predloženi načrt. V ta namen ima pogoste, skoro vsakdanje seje, celo ob nedeljah. Govori in opominja se mnogo, zato je razprava nekoliko zamudna; slednjič se pa sprejme vsaka točka po vladnem načrtu brez najmanjše premembe. — Cesarjev namestnik na Moravskem imenovan je vitez pl. Loebel, do zdaj podpredsednik pri namestništvu za Galicijo v Lvovu. Moža hvalijo kot zvestega in spretnega uradnika brez prave politične barve, ki služi državi že 30 let, vedno v Galiciji. — Tretje veliko vojaško imenovanje, ki je namenjeno v proslavo štiridesetletnice Njegovega Veličanstva cesarja, objavi se, kakor pišejo listi, še le proti božiču.

V Srbiji niso še skovali nove ustave, pa tudi ni take sile. Preustrojenju glavni namen je ta, da bi narod pozabil, da je kralj odpodil od sebe kraljico Natalijo. Ali se to posreči in kako dolgo, ne vemo; a najbrže le do prve vojske ali pa niti tako dolgo. Zaduje dni bile so volitve v narodno skupščino (zbor). Vlada je pred volitvami zatrjevala, da bodo imeli volilci popolno prostost. A zdaj listi tožijo, da je bilo tako, kakor vselej. Zdi se, da po novih volitvah se razmere med političnimi strankami nekoliko premenijo. Kraljica Natalija pojde res v Petrograd, kjer jej pripravljajo lep sprejem.

Ruska politika ima zaznamovati zopet precejšen uspeh. Finančni minister Višegrabski sklenil je s francoskimi bankami pogodbo, da mu posodijo 500 milijonov frankov. To sicer ni velika vsota za veliko državo, ali zanimivo je to, da so dobili Rusi denar na posodo brez Nemcev in celo proti zaprekam, katere jim je stavljal Bismark. V prejšnjih časih bili so Rusi v denarnih zadevah navadno vezani na Nemčijo. Zdaj so to odvisnost otresli, in to je pomembno. Neke premembe v ruskem vojaštvu glede razpostavljenja bojnih oddelkov (korov) razglušali so nemški listi kot znamenja bližajoče se vojske; a zdaj so to upitje opustili in spoznalo se je, da ta hrup so bile napravile borse radi špekulacije.

Nemčija se pripravlja na o potovanju cesarja dkuresen boji proti Franciji. V ta namen podkurila je Italijane proti Francozom ter se je z še ože zvezala s svojo zaveznico na jugu z leta 1866 nego kedaj. Nemški generalni štab poslal je svojega moža v Rim, da se dogovori z italijanskim štabom o načrtu, po katerem bi bilo delovati v dnevih nevarnosti. Italijani so izročili svoje bojne načrte Nemcem, da jim jih pregledajo in popravijo. Tako listi. S pridobitvami leta 1870 ima Nemčija še vedno svoj križ. Prebivalci v Alzaciji in Loreni nočejo biti Nemci,

temveč sanjajo vedno le o Franciji, h kateri so prej pripravali. Ko so klicali zdaj novince k vojakom, godili so se veliki neredi. Mnogo novincev so zaprli, a nad 200 jih je ubežalo na francoska tla. Za države mora biti jako neprijetno popolnovati se s takimi narodnimi življi, ki nikakor nočejo udati se novim razmeram. Cesar Viljelm II bo baje tožil neki list, ker je prinesel brez njegovega dovoljenja odlomek iz dnevnika Friderika II. Pravda proti Geffkenu, ki je objavil v „Deutsche Rundschau“ del rečenega dnevnika, se nadaljuje. Preiskali so tudi stanovanje svetovalca Rogenbacha. Iz zaseženih pisem je razvidno, da objavljeni deli so resnični in da moža sta imela dovoljenje k temu od ranjkega cesarja. Ali je to res, ali le izmišljeno, da se pravda bolj častno zatré, kdo ve? Mi ne.

V Franciji razpravljajo še vedno, kako bi se ustava premenila, ne da bi mogel kdo reči, kak konced bo to imelo. Ponavljajo se dvoboji iz osebnih in političnih razprtij ter sodnijske obravnave, v katere so zapletene visoke in uplivne osebe, katere kažejo socialno zlo v francoskem narodu. Francosko vojaštvo je baje dobro urejeno in zadnje čase stopili so Francozi v nekako prijazno zvezo s sosednjo Španijo.

Italijanski senat je sprejel z veliko večino novi italijanski kazenski zakonik in zdaj je domovina rešena. Kako dolgo, poučijo nas dogodbe bližnjih časov, ako jih doživimo, kajti večno ne bo trpelo neznosno stanje v Evropi.

Domače in razne vesti.

Imendan Njonega Veličanstva presvetle cesarice, ki biva zdaj na Grškem na otoku Karfu, obhajal se je tudi letos z navadno slavnostjo. Vse šole imele so službe božje, potem pa prost dan.

Katoliški shod, ki je imel biti na Dunaji prihodnji teden, odložen je, kakor smo zadnjič naznanili, do prihodnjega meseca maja. Zdaj se poroča, da tudi škofjski pogovori, ki so bili odloženi za one dni po kat. shodu, so odloženi za nedoločen čas. O uzrokih se marsikaj ugiba, ali listi niso edinih mislij v tem oziru. Za zdaj treba torej počakati z načrti, ki so se pripravljali toliko za shod, kolikor za pogovore.

Drobne vesti. Milostljivi gospod Janez dr. Glavinca, škof tržaški, bival je včeraj pri zvišenem gospodu knezu in nadškofu v gostih. — V dvorani goriške čitalnice priredila je rodbina Omulec pretoklo nedeljo lep koncert na citre, ki je bil prav dobro obiskan. Šaljivi govor s koncerta podali smo čitateljem v današnjem listku. — Neki Špacapan, krčmar na griči blizu Stračice, ki je zadnje čase delal v tovarni, vrgel se je čez železniški most ter se je ubil.

Radodarni doneski. Za študentovsko kuhinjo so darovali: C. g. Andr. Jekše, vitez-dekan v Kobaridu 1 gl. — Jurij Peternel, župnik v Breginji 2 gl. — Franc Marinič, vikarij na Livku 2 gl. — Jakob Fon, vikarij v Kredu 1 gl. — Karol Kumar, vikarij v Borjani, 1 gl. — Janez Muravec, vikarij v Sedlu 1 gl. — Anton Mauzini, vikarij v Staremselu 2 gl. — Josip Tončič, vikarij v Drežnici 1 gl. — Jurij Kokelj, vikar na Trnovem 1 gl. — Janez Jarec, vikarij na Libušnjem 1 gl. — Janez Kurinčič, vikarij na Serpenici 4 gl. — Anton Hvalica, dekan v Št. Petru 1 gl. — Anton Pipan, kaplan v Kobaridu 1 gl. — J. G. 2 gl. — Vinko Štubelj v Podsobotinu 2 gl. — Josip B. v Gorici 5 gl. — Kat. društvo detoljubov 6 gl. — Monsignor Št. Kofol 5 gl.

Za dekliško šolo so dali: Andr. Jekše, vitez-dekan v Kobaridu 1 gl. — Ivan Muravec, vikarij v Sedlu 1 gl. — Ivan Kurinčič, vikarij na Serpenici 1 gl. — Ivan Jarec, vikarij na Libušnjem 1 gl. — Ivan Murovec, vikarij v Sedlu 1 gl. — Anton Hvalica, dekan v Št. Petru 1 gl. — Josip B. v Gorici 5 gl. — Simon Gaberšček v Št. Andreži 2 gl. — Kat. društvo detoljubov 6 gl. —

Za otroški vrt v Pavmi so dali: Vinko Štubelj v Podsobotinu 2 gl. — Josip B. v Gorici 5 gl. — Kat. društvo detoljubov 6 gl. — Hvala pr. čepa vsem milostnim darovalcem!

„Pro patria“ v Trstu. Dne 18. t. m. bil je občni zbor italijanskega šolskega društva „Pro patria“ v Trstu, katerega so se udeležili kot zastopniki goriške podružnice: dr. Marani, dr. Lovisoni, dr. Luzenberger, Bramo, Doerfler, dr. Gollob, prof. Giordano in dr. Venuti; kot zastopnika goriškega mesta: dr. Verzegnassi in dr. Perco; kot zastopniki društva „Ginnastica“: predsednik dr. Karol Venuti, tajnik Karol Seppenhof in reditelj Jurij Bombig. V Trstu bil je slovesen sprejem in pozdrav v mestni hiši, občni zbor s programom, kakoršen je v pravilih določen, potem slavnostni obed z napitnicami, ki so vzbujale veliko navdušenje, in z godbo. Dr. Verzegnassi govoril je zmerno in pametno. Zvečer so predavali opero „Ernani“ v gledišči „Politeama“. Po tretjem dejanju, kjer se nahajajo besede: „Siamo tutti una famiglia“ (vsi smo ena družina), nastal je velik vrišč. Besede so se morale ponoviti trikrat ter so se zahtevale v četrto. Tedaj pade zastor in ljudstvo iz pritličja se zgubi. Na galeriji so še ostali ter zahtevali ponovitev; policijski komisar je storil konec upitju in šundru s tem, da je ustavil nadaljevanje opere. Prihodnji občni zbor bo v Tridentu.

„Pro patria“ v Gorici. Uže dolgo časa ali morda še nobenkrat nismo slišali v našem starešinstvu takih izrazov proti velikemu delu občanarjev, kakoršne je rabil starašina dr. K. Venuti v seji 15. t. m. proti Slovincem, rekoč, da Slovenci so se vzbudili na Goriškem ter da silijo v mesto, a da „Pro patria“ pomaga mestu (ci ajuta) pobijati slavizem in da odjemlje občini marsikatero breme. To je dokazoval s tem, da je „Pro patria“ ustanovila otroške vrte v Podgor. in pri Mostu. Iz tega je izvajal primernost, da bi se občina kot taka vpisala v rečeno društvo in plačala v ta namen enkrat za vselej 100 gl., ter je stavlil nasvet v tem smislu. Karol Ritter je govorniku ugovarjal z ozirom na razloge, katere je navedel v podporo svojemu nasvetu, ter omenil, da treba pustiti vsakemu narodu njegov naravni razvoj, in da on, če tudi Goričan, je vendar Nемец. Na to je bil predlog sprejet z glasovi vseh navzočih starašin. Pri seji so manjkali: grof Attems, Bozzini, Cristofletti, Marzini, dr. Seitz in dr. Vinci. — Menimo, da dr. Venuti se moti, ako misli, da mestna dvorana je pravi kraj in mestna uprava pravo sredstvo za narodno politiko, kakeršna zija iz njegovih besedij, da treba namreč slovenstvo pobijati v prid italijanstvu. Mestno starešinstvo ima dolžnost skrbeti v prvi vrsti za dobro gospodarstvo v mestu, za red in varnost, ter varovati naravne in pravne pravice vseh občanarjev in ne samo onih, ki govoré italijanski. Občinsko pravico in dolžnost imamo Slovenci v Gorici prav tako, kakor mestni starašine, katerih velik del nima domovne pravice v Gorici. In menimo, da med zadnjimi je tudi dr. K. Venuti, ako ni bil njegov oče ali on izrecno sprejet kot domačin v goriško občino. Vnutnjeve besede so drzne in za služijo, da se zavrnejo.

Vabilo k svečanemu praznovanju štiridesetletnice vladanja Njega Veličanstva Franca Jožefa I., ki se bode vršilo dne 25. t. m. v Cerknem s sledečim vspeodom: 1. Na predvečer v saboto godba z bakljado. 2. V nedeljo zjutraj budnica. 3. Ob 10. uri slovesna sv. maša. 4. Ob 1. uri slavnostni banket v prostorih g. Fr. Peternela. 5. Ob 6. uri zvečer slavnostna veselica, katero priredi narodna čitalnica v Cerknem v hiši g. Andr. Kobala. 6. Prosta zabava.

Odbor „Tolminkeskega učiteljskega društva“ naznanja vsem p. n. članom, da je c. k. okrajni šolski svet našega društva prošnje, da bi za slavnostno zborovanje v proslavo 40letnice slavne vlade Njegovega Veličanstva bil prost dan, rešil z nastopnim odlokom: (Sledi nemški odlok, s katerim se prošnja zavrača.) Toliko na znanje.

(Dostavek uredništva. Ali je tudi slavno učiteljsko društvo prosilo po — nemški? Prepričani smo, da se s tem ni pregrešilo. in ta nemški odlok v čisto slovenskem okraji slovenskemu učitelstvu in celo slovenskemu društvu?! Čudno! Slavni c. k. okrajni šolski svet za goriški okraj uraduje slovenski in če se ne motimo, tudi tolminski okr. š. svet je že večkrat sklenil, naj se uraduje slovenski. Pa tudi brez tega bi slovenski odlok na slovensko prošnje že iz uljudnosti bil le naravna stvar. Toliko se nam je zdelo potrebno, da opomnimo.)

Posojilnice, katerih je že več po Slovenskem imajo ta namen, da dobé naši ljudje, kedar so v zadregi, denar na posodo pri domačem, narodnem zavodu, da jim ga torej ni treba iskati pri tujih blagajnicah, in da jim ni treba iti v pest oderuhom. Ob enem so pa posojilnice tudi hranilnice, ki dajejo večje obresti od sicer hvalevrednih c. kr. poštnih hranilnic. Taka posojilnica, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, ustanovila se je v Krškem za ves ondanjši okraj in daje za hranilne vloge 4% od posojil pa jomlje 6% obresti. Da bi se število hranilničarjev pri tem zavodu povečalo, da bi se tudi oddaljeni hranilničarji pri njem s prihranjenimi svotami mogli vdeleževati, vpeljalo je posojilnično načelstvo sledečo olajšavo: Na vse strani pošilja svoje „pr. jemanje in polžanje“ listke c. kr. poštno-hranilnega

urada brezplačno. S temi listki pošlje lahko slehern hranilničar brez poštnih stroškov denarje v shrambo posojilnici. Ona naredi hranilno knjižico in mu jo pošlje; ali jo pa hvari, ako namerava dotičnik večkrat vlagati. Za potrdilo mu služijo vselej od dotične pošte podpisani prejemni listi. Kedar pa želi kdo denar dvigniti, zadostuje, da piše posojilnici karto, in ta mu pošlje zopet na svoje stroške novce na zaželeno p-što. Pri tej priliki vabi oni zavod domoljube v bližini krški, da bi se pridružili kot udje rečnemu zavodu. D-uzabniki plačajo 1 gl. pristopnine in še 12 gl. deleža (tudi v obrokih lehk.). al ka' o-ega doba 40/0 obresti. Ti imajo pravico do posojil in so deležni zadružnega dobička. Enaka posojilnica obstoji uže več let tudi v Gorici in deluje prav dobro. Kakor slišimo, ima obilo prometa in bi lahko še več denara razpečala na dobre hiše, ako bi ga imela. Zgorej omenjeni način, po katerem se sprojemajo hranilne vloge, dal bi se morda uvedli tudi v Gorici. In morda bi ne škodovalo, ako bi se isti način uporabil tudi za o-plačevanje izposojenih glavnic in njih obresti. Ljudje bi si pot prihranili do posojilnice in bi pošiljali denar po pošti brezplačno.

Pjesnička djela fra Grge Martića (izdava-teljica: Milena Mrazović; Sarajevo 1888; tiskar i naklada tiskarne „Bozanske Pošte“; cijena svezka 30 novč.) u svom izdanju lijepo napreduje, tako da je već (še) sedmi svezak štampu ostavio (tiskarno za-pustil). Dosada izdat (n) je veći dio (del) „Osvetni-ka“, a sada će biti ovi svršeni; slijedeća (sledila bo-do) ostala djela velikog bosanskog pjesnika, koji se podpunim pravom narodnim zvati može, a medju o-vim bit će takodjer (tudi) mnogih, koja nisu još (še) nikada bila štampana i izdana. To je djelo vrijedno, da obća pozornost probudjuje, jer je koli glede sa-daržaja, toli glede tiska i vanjskog izgleda (zunanje oblike) savršeno izdanje, koje će sigurno sve štova-telje slavnog bosanskog pjesnika u najvećoj mjeri za-dovoljiti. — Ker so besede umljive našim čitateljem, jih ne prelagamo. Knjiga je vredna, da jo človek pazljivo čita in potem še ponovi.

Ljudje so ljudje v Italiji, kakor v Slaviji! Evo Ti dokaza. Pod naslovom „Fanatiški častilec Dantega“ donesol je „Slovenec“ v št. 260 dne 12. novembra t. l. v „raznoterostih“ to le: Ni dolgo temu, kar je umrl beneški plemenitaš, kateri je prestal 23 dvobojev samo zaradi toga, da dokaže svoje prepri-čanje, da je Danto večji pesnik od Ariosta. V 23. dvoboju pa je bil hudo ranjen in tu je rekel duhov-niku, kateri ga je uprašal, zakaj je prav za prav tak fanatiški častilec Dantega, zakaj ga bolj čsla od Ariosta — da ni bral spisov niti enega niti drugzega. Pri nas se gaja prav tako! Za zloglasnega k-žikovanja I. zvezka Gregorčičevih po-ezij bil je v „Slovenca“ dopis z „Goriškega“. Med drugim vrgel se je dopisnik na pesnikove proizvode ter Slovence svaril pred pohujšljivimi pesnimi. Kmalu po tem pride dopisnik v goste k svojemu pobratimu, pri katerem tudi prenoči. V prijateljskem razgovoru se jima jezik razveže; beseda da besedo in prišla sta tudi na omenjeni predmet. „Ti!“ — reče gosti-telj gostu — „vrgel si se, tudi v Slovenca na Si-mona. Moreš li kaj takega pisati!? Na knjigo! Na-vedi mi iz nje samo besedo opasno (nevarno)!“ „Veš, prijatelj! Sedaj Ti je ne morem navesti, ker pesni je — bral nisem!“ — bil je la-konični odgovor. Gost in gostitelj sta še živa ter lahko potrdita rosničnost tega dogodka.

Občini Kamenje-Vrtovin in šol. vodstvo praznovali bodo 25. t. m. 40letnico vladanja Njegovga Veličanstva Frana Josipa I. z nastopnim sporedom: I. Na predvečer kresovi, streljanje in slo-vesno zvonjenje. Drugo jutro buduica s streljanjem in zvonjenjem. Ob 10. uri slovesna sv. maša, katere se udeleži slavno starešinstvo obeh občin in šol. mla-dina z učiteljstvom. Po poludanski službi božji slav-nostna beseda v šoli. II. 1. Petje: Zvezna, D. Faj-gelj. 2. Slavnostni govor. 3. Petje: Slavnostna kan-tata, A. Hribar. 4. Deklamacija: Avstrija moja. 5. Petje; Slovenec sem, B. Ipavec. 6. Deklamacija: Vse za vero, dom, cesarja. 7. Samospjev: Nazaj v planinski raj. 8. Igra: Oče naš, kateri si v nebesih. III. Po veselici skupna večerja ob 5. uri popoldne v gostilni g. A. Lenarčiča. Za osobo se plača 1 gl. Kdor želi vdeležiti se je, naj to naznani gostilničarju pravočasno.

Sv. Križ — slovensko mesto na Goriškem. Marsikdo se bo posmehoval in nevarno majal z ra-mami, ko mu povemo, da je vipavski Sv. Križ mes to, pravo pravcato mesto. Vendar je tako in zemljevidi, kateri kažejo Sv. Križ kot mesto, kažejo prav. Imamo dokumente v rokah, izvirne dokumente, ka-teri opravilujejo ta naslov in potrjujejo Sv. Križu in Križanom vse mestne pravice. Pridržavaje si, da priobčimo o tem v kratkem v podlistku prav zani-mive podrobnosti, naj povemo danes samo naslednje. Vnet za čast svojega rojstnega kraja in svoje občine potrdil se je gosp. župan Filip Terpin, da je našel vse izvirne dokumente ali stare listine, po katerih je jasno dokazano, da je Sv. Križ mesto in da so Križani meščani.

Ferdinand po božji milosti rimski kralj nemške države, brat rimsko-nemškega cesarja Karla V. in za njim sam rimsko-nemški cesar je z diplo-mom, lastnoročno podpisanim, z dne 19. januarja 1532 povzdignil prejšnji trg Tabor-Sv. Križ (Täber-Crewtz) v mesto in Križana v meščane. Ta diplom je z gotiškimi črkami v nemškem jeziku pisan na pergament in cesarski voščeni pečat je pritrjen nanj z belo-modro-rudečo in rumeno svi-leno vrčico. Barve belo-modro-rudeča so prav tako uvrščene, kakor slovenske narodne barve, in vmež je vplétna še rumena. Pozna-ji rimsko-nemški cesarji in nadvojvode avstrijski kot goriški pokneženi grofi so mestne pravice Sv. Križa potrdili z različni pismi, katera so še ohranjena vsa. Zadnje tako pot-rjenje je iz dobe cesarja Jožefa z dne 30. oktob-ra 1781; ono se glasi: „Nachdem der ehemalige Flecken Täber-Crewtz nicht „ad tempus“, son-derm auf je, und allzeit zu einer Stadt erhoben worden, hat es keiner neuen Bestätigung nöthig. Per Imperatorom — Franz Jos. Edler v. Or-towitz, m. p. (Ker je bil nekdanji trg Tabor-Križ ne začasno, ampak za vedno in vselej v me-sto povzdignjen, ni treba novega potrdila. Po ukazu cesarjevem. Franc Jožef plemeniti Ortowitz, s./r.)

Da so se prav dobro ohranila vsa ta pisma, zahvaliti se je skrbnosti visokorodnega gosp. grofa Antona Attems-a, c. kr. namestništvenga svetovalca v pokoji, kojega predniki so bili lastniki Sv. Križa in tam jaridicenti. E. Kl.

Književno naznanilo. Te dni izišel je prvi zvezek „Iskric“, zbirke pesnij in povestij za slo-vensko mladino, spisal Janko Leban, učitelj v Av-beru (p. Sežana). Ker rečena knjižica obsega tudi času primerni pesni: „Šolska mladina o slo-vesnosti 40letnega slavnega vladanja presvetlega na-šega cesarja Frana Josipa I.“ in „zdravijco o godu Njegovom“, zato opozarjamo na-njo posebno gg. učitelje slovenske. Knjižica se dobiva pri spisatelju in stane 20 kr., po pošti 25 kr. Kdor vzame 10 knjižic, dobode 1 izis po vrhu.

Listnica uredništva. Gosp. svet v Kromb Dopis potrebuje mnogo poprave. — Gg. dopisnike prosimo, naj bodo kratki v svojih dopisih, drugače jih ne bomo mogli priobčevati

Poslano.

Na dopis iz Kanala v zadnji „Soči“ le-to kot odgovor: Vse obligacije cerkvene in farne-ga beneficija v Kanalu so vinkulirane na dotič-no ime in hranijo se v cerkveni kasi zaprte s tremi ključi. — Pregledovanje kase in izid na-znaul se je s posebnim zapisnikom preč. ku-nadškof. ordinarijatu precej v saboto. — Obre-sti od obligacije, ki dopisnika skrbé, zabelež-ene so v vseh dosedanjih računih inclus. 1887 kot dohodek. — Privatne ali osebne reči ne spadajo v javnost, pač pa je marsikaj družega gnilega im Reiche Däuemark, in tu velja po-sebno nekterim ljudem: Hic Rhodus, hic salta!

V Kanalu, 19. nov. 1888.

CERKVENO OSKERBNIŠTVO.

Razglas.

Na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole so izpraznjeni štiri štipendiji po 100 gl., kateri se podelé boji uže vpisanim gojencem, bodi takim, ki se še le zdaj vpisejo za dveletni tečaj, ki je te dni začel.

Kot gojenci se sprejmo mladenči, kateri

- a) so dosegli 15 leto,
- b) znajo brati in pisati, kar se dokaže po spre-jemnem izpitu,
- c) so krepke postave in izkažejo dobro нравno vedenje.

Gojenci se deleže vseh del na kmetiji in v drugem letu se morajo vaditi tudi v oskrbniških o-pravilih.

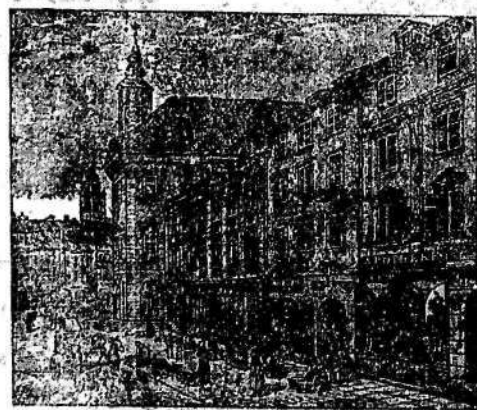
Ročna dela se odškodujejo z nagrado v denarju, katera se odmeri s posebnim ozirom na vrednost storjenega dela.

Prošnje za sprejem s potrebnimi dokazi naj se izročé vodstvu dotičnega šolskega oddelka vsaj do 25. tek. meseca.

Deželni odbor.

Deželni glavar: CORONINI.

Stotisoč ljudem ni moč koj pri prvi priliki, ko jih male ali velike slabosti obidejo, se taistih sredstev poslužiti, katere imajo bogatini na razpolaganje. Ti stotisočeri so toraj navezani na dobra domača zdravila. Paziti pa morajo da njih denar ne dajejo za ničevodne kapljice ali praške, in se jim na ta način denar iz žepa krade. Tudi pri zabasanju jo gledati, da se rabi tako domače sredstvo, katero so izborni zdrav-niki za dobro spoznali in to so lekarja Rich. Brandtovo švicarsko krogeljico. Zahteva pa naj se poudarjajoč prdime Richa a r d Brandtovo švicarske krogeljice, ker se veliko po-narejenih krogeljic z takim imenom nahaja in prodaja. Pazi naj vsak, da vsaka prava škatljica ima etiketa bel križ na rudečem polju in znamka lekarja Rich. Brandtovo švicarske krogeljice. Vse druge enake škatljice v koj zavrniti.

LEKARNA TRNKOCZY,

zraven rotovža v Ljubljani
na velikem mestnem trgu,

priporoča tukaj popisana najboljša in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejeli pismenih zahval o naših izbornih skušenih domačih zdravilih. Lekarna Trnkoczyjevih firm so: Na Du-naji dve in ena kemična tovarna v Gradci (na Štajarskem) ena pa v Ljubljani. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spo-daj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da na-slov tako-le napravi: Lekarna Trnkoczy poleg rotovža v Ljubljani.

Marijacejske kapljice za želodec,

kerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravlje, imajo izvrsten vspeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlateniro, bljuvanje, glavobol, krč v želodcu, bitje srca, zabasanje, gliste, bolczni na vr-nici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucet 2 gl., 5 tucatov samo 8 gl.

MARIA-ZELLER TROPFEN
NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKOCZY
LAIBACH 1 STÜCK 20.

Cvet zoper trganje (Gicht),

je odlično najboljšo zdravilo zoper prolín ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, oteklino, otrpneje ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mino popolnom trgan-je, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Matiču“ z zraven slojetim znamenjem. 1 stekl. 50 kr., tucet 4 fl. 50 kr.

Če ni na steklenici zraven stoječega zna-menja, ni pravi cvet in ga pravej nazaj vrnite. Schumart.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, kri-pavost, vratobol, jotiko, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr., 1 tucet 5 fl. Samo ta sirop za 56 kr. je pravi.

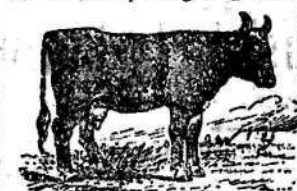
Kričistilne krogeljice.

ne smeje b se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in se se vže tisočkrat sijajno osvobodile pri zabasanji človeške-ga telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrih in obilnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 v. Razpošiljava se s pošto na manj jeden zavoj.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri vseh bo-leznih krav, konj in prašičev.

Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bez-gavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kaš-lja, plućnih in vratnih boleznih ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele, okrogle in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka.

Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zametkov z rabilnim navodom samo 2 gl.

Cvet za konje.

Najboljšo mazilo za konje, pomaga pri pretégu žil, otekanji kolien, kopit-nih boleznih, otrpnenji v boku, v križi itd. pri otekanji nog, mehurnjih na nogah, izvunjenji, otisčanji od sedla in oprave, pri sušici itd. s kratka pri vseh vnanjih boleznih in hibah. Stek-lenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gl., 5 stekl.

z rabil. navodom vred samo 4 gl.

Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo v lekarni Trnkoczy-ja v Ljubljani zraven rotovža in se vsak dan s pošto razpošiljava.

„AZIENDA“

avstro-francoska družba za zavarovanje življenja in rent. | avstro-francoska družba za zavarovanje proti elementarnim škodam in nezgodam.

Ravnateljstvo:

na DUNAJI, I., Wipplingerstrasse števil. 43.

Imovina družbe:

9 milijonov gld. avstr. velj. | 2 milijona gld. avstr. velj.

Družba zavaruje

človeško življenje v vseh navadnih kombinacijah; Zavarovanje za slučaj smrti, zavarovani znesek se izplača takoj po smrti zavarovanca njegovim ostalim, oziroma drugim območjem:

Zavarovanje za doživetje, preskrbovanje v starosti in otročje dote, zavarovani znesek se izplača zavarovancu samemu, ko doseže neko določeno starost;

Zavarovanje dosmrtnega dohodka, udovskih pokojnin in dohodkov za odgojo po najnižjih premijah in z jako kulantnimi pogoji, zlasti onim, da se policam ne more ugovarjati.

a) proti škodam, katero napravijo požar ali strela, parne ali plinove eksplozije, ali se naredé z gašenjem, podiranjem in izpraznitvijo pri stanovanjih in gospodarskih posopjih, tavninah, strojih, mobiljah in vsakovrtnih opravah, zaloga blaga, živini, gospodarskem orodju in zaloga;

b) proti škodam, katero napravi ogenj ali strela ob žetvi in košnji na poljskih ali travniških pridelkih v gumnih in stogih;

c) proti škodam, ki jih napravi toča na poljskih pridelkih;

d) proti nevarnostim prevažanja blaga po vodi in po suhem. Zavarovanje proti telesnim nezgodam se še ni pričelo, a se bode pravočasno naznanilo p. n. občinstvu, kadar se prične

Zastopstva družbe:

V Budapešti, Wionergasse 3 in Schiffgasse 2; v Gradcu, Albrechtgasse 3; v Inostrostu, Bahnstrasse, Hôtel „Gründens Schiff“; v Lvovu, Marijin trg 8, nova; v Pragi, Vaclava trg 54; v Trstu, Via St. Nicolò 4, na Dunaji, I., Hohenstaufengasse 10.

V vseh mestih in večjih krajih avstro-ogorske monarhije nahajajo se glavne in krajne agenture, ki rade dajo pojasnila in dajo ponudbere pole ter prospekto zastoj in vsprejemajo zavarovanja.

Glavni zastop v Ljubljani, Šelenburgove ulice števil. 3. pri JOSIPU PROSENC-u.

Po najvišjem povelji Njegov. ces. in kr. Velikarstva bogato založena, po o. k. vodstvu loterijskih prihodkov zagotovljena

XIII. DRŽAVNA LOTERIJA

za skupne vojaške dobrodelne namene 8.087 dobitkov v skupnem znesku 208.000 gold.

in sicer: 1 glavni dobitek s 100.000 gld. enotne papirne rente, s 3 pred. in podobitki po 500 gld., potem 10 dobitkov po 1000 gl. in 70 dobitkov po 100 gld. enotne papirne rente, slednjih dobitki v gotovini v skupnem znesku 80.000 gld.

Srečalo se bo nepreklicljivo 28. decembra 1888.

Srečka stane 2 gld. a. v.

Natančneje določbe obsega igralni načrt, ki se dobiva brezplačno pri oddelku za državno loterijo (Stadt, Riemergasse 7, 2. Stock, im Jacoberhofe), kakor tudi pri mnogo brojnih razpečalcih.

Srečke se določijo poštne proste.

Na Dunaji, meseca septembra 1888.

O. k. vodstvo loterijskih prihodkov, oddelek za državno loterijo.

Oznaniilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà) vstanovljene po grofu Thurnu v Gorici naznanja, da bode dne 3. decembra t. l. in naslednje dni javna dražba (kant) nercšenih zastav III. četert leta 1887. t. j. tistih, ki so bile zastavljene meseca julija, avgusta in septembra 1887.

V Gorici, dne 30. oktobra 1888.

Klor se hoče oblačiti dobro, lično in ceno, obrne naj se na glasovito tvrdo:

Ignacij Steiner

v Gorici,

Gosposke ulice št. 5,

kjer se nahaja vedno velika zaloga možkih, deških in otroških oblek, ženskih in dekliških jop, nepremočnih plaščev, ogrinjalk, triko, stanov in spodnjih krih.

Bogata izbira domačih in tujih rob; poleg najboljših delavne moči, da more tvrdo vsakterega, kolikor mogoče, zadovoljiti. Posnetek iz cenika:

zimse hlače od	3 gl. naprej,
zimska obleka od	10 gl. "
poživna sukna od	10 gl. "
deška obleka od	7 gl. "
otročka " "	3 gl. 50 kr.

Vedno na razpolago angleške in francoske posebne mode za gospode in gospe.

MARIJACELJSKE KAPLJICE

so izvrstno zdravilo za vse želodčne bolezni; nepresegljivo zdravilo so ob slabej slasti do jedi, slabem vzduhu, napenjanju, ki slem zdrgovanju, zvišanju po trebuhu, prehlajenju želodca, zgagi, nabiranju skamenelca, za odpravo preobilne žleme, bledice, gnjus in riganja, glavobola od želodca, želodčevega krča, je proti otrjenju in zagati, preobjedi in prenapitju, glistam, boleznim na vranici, jetrah in zlati žili.

Cena male steklenice z naznanilom uporabe je 40, večje pa 70 kr. Osrednja razpošiljavnica je v Kromerizah.

Marijaceleske kapljice niso skrivno zdravilo. Njih sostanski deli so naznanjeni na latku o njih uporabi.

Prave Marijaceleske kaplje se doho skorej v vseh lekarnah v ovitku s rdečo znamko zgorne podobe zalepljenem.

V Gorici jih imajo lekarni Gironcoli, Cristofolletti, Kürner in Pontoni; v Sežani pa Philip Ritschel.

Čudovite kapljice

sv. Antona Padovanskega

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najrdovratniše želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrozajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nudažnostih, zoper beli tok, božjast, zoper bitje srea ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe ja pošiljate pa edino v lekarnici Cristofolletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis in v lekarni Alla Madonna v Korminu. Ena steklenica stane 30 novcev.

D.r. VALENTINA ZARNIKA

ZBRANI SPISI.

I. ZVEZEK:

PRIPOVEDNI SPISI.

UREDIL

IVAN ŽELEZNIKAR

Vsebina: Životopis dr. Valentina Zarnika. — Ura bije, človeka pa ni! — Maščevanje usode. — Razni spisi: Iz državnega zbora. — Pisma slovenskega turista.

Knjižica je jako elegantno, po najnovjšem uzorec in res krasno vezana. Učinenost je na sprednji strani podoba dr. Zarnikova v zlatu in pridejan tudi njegov lastnoroden podpis. — Cena knjižici je 1 gld., s pošto 5. kr. več. — Dobiti je v „NARODNI TISKARNI“ v Ljubljani.

Podpisani naznanja, da izdeluje obleke za vsak stan po najnovjši šegi iz vedno svežega blaga najboljših tovarn za vsak letni čas, ter se ob enem priporoča prečastiti duhovščini, p. n. gospodom učiteljem, o. k. uradnikom in sl. občinstvu, naj ga blagovolijo podpirati z obilnimi naročbami.

Z odličnim spoštovanjem

JOSIP PONIŽ, krojač

v Sv. Križi pri Ajdovščini.

Ustanovljeno 1. 1837. **Marija Gerber** Ustanovljeno 1. 1837.

(I. C. GERBER) v Ljubljani

priporoča

svojo bogato in raznovrstno zalogo

slovenskih molitvenih knjig,

po jako nizkih cenah in različno vezanih, na primer v papirju, v pol usnji pozlačene, popolnoma v usnji z zlato obrozo, v rujnem usnji okovane, dalje vezane v slonovi kosti, v ponarejenem kristalu, v žametu in plišu, s pozlačenimi vozli in s podobo v sredi. Izdeluje pa jih tudi, kakorkoli zahtevajo častiti naročniki.

Kdor vzame večje število knjižic, dovolim mu primerno znižanje cene (rabat).

Častite naročnike prosim, naj se kar naravnost na mé obračajo.

Cenik pošljem na zahtevanje brezplačno in franko.

Dalje opozarjam svoje p. naročnike in kupovalce, da se že nekoliko časa prodajajo in širijo med ljudstvom slovenski molitveniki, ki niso na Kranjskem prišli na svitlo, katerih ni spisal kak gospod duhovnik in ki tudi nimajo knezoškofjskega potrjenja. Na teh knjigah se dalje nahajajo tudi taki napisi, kakor jih imajo knjige, ki so v moji zalogi in še celo trije različni napisi, med tem ko je vsebina pri vseh knjigah enaka.

♦ Dobivajo se po vseh knjigarnah. ♦

Želodčne bolezni

hitro in gotovo ozdravi

jeruzalemski balzam

edino in nepresegljivo želodčno zdravilo.

Izbrati v raznih želodčnih boleznih zdravilo, katero bi v resnici odgovarjalo namenu, ni lahka stvar dandanes, ko se prodajajo vsakovrstna taka zdravila.

Večji del onih kapljic, izdelkov itd. itd., ki se oznanjajo in priporočajo občinstvu z visoko letničnimi besedami, ni drugega ko prevare, pogosto še škodljiva.

Samo jeruzalemski balzam, uže davno znan po svoji priprosti sestavi in po oživljajoči svoji moči na želodčne živce, si je pridobil prednost pred vsemi drugimi do zdaj znanimi pomočki, kar potrjuje njegova razprodejna, ki vedno raste.

Ta balzam, bogat krepčajoče moči kineškega rabarbara, korenike, ki je sploh znana po svojem pravnem uspehu, daje gotovo sredstvo proti želodčnim slabostim, izvrstno iz nerednega prebavljanja. Zato se priporoča, ko jesti ne diši, proti neprijetni sapi, gujusu, riganju, zabasanju, nemorodjalnim težavam; pomaga tudi proti zlatenici, glistam in boleznim v drobu.

Steklenica s podukom 30 kr.

Glavna zaloga v lekarni G. B. Pontoni v Gorici.

V TRSTU pri G. B. Rovis, v KORMINU pri A. Franzoni, v TOLMINU pri C. Palisca.